

Solymosi Bálint

LÁNY HEGESZTŐPISZTOLLYAL

Lány Prózaibb a dolog. Mondta. Én egy üvegágóra raktam a kezem.

Kóristalányok Igen, prózaibb a dolog.

L Válladon sólyom.

K A férfi vállán sólyom.

L Á.

K Á. Mondja szárazon a nő. „Á.”

L Emlékszel? Ott áltam kinn egy üvegkalitkában, én meg bent kacagtam egy vörösés bársonnyal bevont kanapén, egy „fülkében”, és nagy bizonyossággal összegyűlni látszottak a tények...

K Ugyanazon súlyos állapotból vannak felgyógyulóban, de életüket egyszercsak kettéhasítja egy váratlan esemény.

L Emlékszel? Azon a napon csak mi ketten voltunk ennek a szép városnak egyedüli lakói; mi és néhány rendőr járőr

K Mi és néhány rendőr járőr

L , mely az elhagyatott házakra is felügylet. Szögesdrót akadály lepte el a városszéleket, különböző jelzőrendszerekkel ellátva, hogy eleve kedvét vegyék a kóbor bejutni vágyóknak.

K Á. Mondja szárazon a nő. „Á.”

L Én, mint éjszakás ügyelőnővér, traktoron érkeztem, frissen, mosolygósan, kezemben hegesztőpisztollyal...

K Csakhogy mi által lesz legszentebb az ügy, ú, még mindig nem tudjuk!...

L Az ember nem lehet soha eléggé gazdag. Az ember nem lehet soha eléggé sovány.

K Mindkét újfajta betegséget a régi energiákért s a régi érzelmekért való aggodalom meg a pusztító erejüktől való félelem légköre vesz körül...

L Tanácstalanul széttártam hát ujjaim, és rövid, olvadó hópelyheket imitáló hajamba nyomtam...

K Á. Mondja szárazon a nő. „Á.”

L Azután megmaszíroztam halántékomat, mintha egy levelibéka szökkent volna a magasba mellettem nász idején. Végigtapogattam kívülről az üvegfalat; meleg bizalom áradt a szemedből, de nem találtam megfelelő helyet, ahol belévághatok.

K A sólyom meginog a test csontos szögletén. A férfi még egyszer a falnak vágódik, de eredménytelen a kísérlet. Akár a pártból is kizárhatnak, gondolja, csak az egyet jelentsen az innen való kijutásommal...

L Nyugodt volt szívem, drágám.

K Akkor bekövetkezett a robbanás.

L Minden olyan különös volt, annyira más, mint ahogy elképzeltem!

K A nő

L , azaz én is felsóhajtottam, de nem figyeltem rád igazán. Bal kezemnek mutatóujjával én intettek figyelemre, s azon nyomban működni kezdtem, mint a kilencszázfejtű szörny szépséges leánya. Eldobtam üvegágóm, hegesztőpisztolyomat, megérintettem vállad, és a sólyom felröppent

K A sólyom felröppen a cél érdekében

L , és hagyta, hogy egész éjjel szeresselek.

K De ez csak jelképesen értendő.

L Az éj csak jelképesen értendő, hisz délelőtt volt még, forró eső esett, a kakukkfű, a szezámfű, a sziklák, a kőomlások, az egész kiszáradt sivatag mohón ivott. Egy pillanatra úgy tűnt, hogy az élet visszatér és tovafoly. Ám ez ábránd

K Ábránd lesz ez.

L , hiú szerencsétlenkedés volt csupán, mintegy a beleinkben érzékelve a jelenségeket. Szürke volt, dögös a magány...

K Hat hónappal ezután, egy reggel híre megy, hogy ez a bizonyos mézárós, jóllehet semmilyen betegségben nem szenvedett, váratlanul elhunyt. Helyét elfoglalja egy csontig lesoványodott, nyers modorú férfi, akinek szúrós, ingerült pillantása arról tanúskodik: célja egyre elérhetetlenebb...

L Azt mondták, könnyen gyógyítható, de nehezen érthető ember vagy.

K Ha őszintén akarunk beszélni erről a váltásról, ellentétben azzal, amit az újságokban írtak, ez a hármás nem volt az eszményi hármás; s ha nincs ez a bizonyos eset, aligha írnak róla valaha is. Ez az egyéniségek különítménye volt, lehetne mondani. Rozzant, idős, sajátságos természetű ember valahány...

L Egy pillanatra összezavarodtunk tehát, nem tudtunk semmit, de akkor felfedeztem benned az egyszerű, higgadt bátorságot.

K Sívárogova nézem a fehér trikós nőt. Koszos, mocskos és olajos. Látszik, hogy nem épelméjű. Gondolja a férfi. Amikor leül, kirajzolódik érdekes, szemcsésen vibráló sziluettje. Az ablak ugyanis nem a világosságot eresztibe, hanem a fény oldalnézetét mutatja; a fény nem behatol a szobába, hanem csak sorompószerűen párhuzamos a hosszával. Úgy tűnik egy pillanatra, hogy vak. Vak ez a lány. Látom, vak, az, nem tévedek.

L Emlékszel? Megkértelek, hogy ülj mellém, mesélj. És amikor majd meséd végére érsz, a sötétség, mint apró pikkelyek hullanak le szememről, és mindjárt visszanyerem látásomat, és fölkelvén megkeresztelkedek.

K Semmi más módon nem lehet megmagyarázni a színek mibenlétét, csak a mozgások ilyenén viszonylagosságával; ha ugyanis a fény érzete mozgásból származik

L - mint ahogy az én nevem Mata Hari, annyit tesz, a nap szeme, a hajnal sugara -

K , akkor biztosak lehetünk abban, hogy az összes többi lehetséges változat is még inkább teljesíti a megkívánt feltételeket. Merő ellentmondás tehát a látottakat hamisnak vagy éppenséggel semmiséknek mondani...

L Kinyitottuk az ajtót, de semmit sem láttunk, csak port, gőzt meg effélét. Por, gőz, korom, füst, miegyéb. Kiáltottál föl.

K Indulna a nő a szokásos módon, de már nem lehet. A lift használhatatlan, szétzúzódva... a lépcsőket vasbeton darabok meg roncs vastraverzek temették be. De a leginkább azért nem lehet indulni, mert nincs világítás...

L Az erőmű ablakában álltál, szürke öltönyben, mellény és nyakravaló nélkül, halvány rózsaszín ingben, nyitott gallérral, úgy, hogy legalább kivillanjon valami nyakadból és mellkasodból...

K A magasság afféle emelet, hol a kutya áll.

L Az erőmű óriási bernáthegyi kutyájával játszottál, mielőtt elindultál volna lefelé, de ki figyelt arra!... Egyáltalán nem bámulom a

legszeretenebb érényt, mondtam, ha ugyanakkor nem látom mellette az ellenkezőjét is ugyanolyan végletes alakban!...

K Most az kérdezhetnéd, mondja a férfik, hogy mikor kezdtem el félni. Hát, tudod, egyszer bejöttek hozzám az emberek; írásokat, számokat, mindenféle adatokat mutattak. Na, akkor kezdtem el félni.

L Ne gondolt, ha bármiben ellentmondok, hogy szimpla, közérzetre alapított véleményem az. Mondtam neked. Ha vannak tanulatlan emberek - másoknak túlságosan is sok fölösleges ismeret jut...

K Mindig is itt akartam hagyni az egészet. Elvinni magammal a lányokat. Kilencéves és beteges...

A nő

L Én is.

K féllábra áll és a másikkal keresni kezdi a levegőben a cipőjét, amelyet a kezéből lógat.

L Ugyanakkor onnan, az ablakból, jól láthattad az ukrainai síkság látnivalóit; hosszan gyönyörködtél a sívó szürkeségben, amikor így szóltál hozzám;

K Így szól akkor a nőhöz a férfi; most hajnalban mennék le, tudod, és téged látalak ott meg, Alice!, kicsit megváltozottan, annyira, mintha nem is te lennél, Alice!, szóval látok egy egyenesen lenyűgöző, párját ritkító tüneményt, és ez az egész olyan, gondolom, mint a visszatérés a sivatagon keresztül; szomjúságot okozó és fárasztóan hosszú.

L Nyakamban rengeteg fehér igazgyöngy...

K Nyakában rengeteg fehér igazgyöngyutánc. Épp olyan mint ezek az izgató, titokzatos hullámok...

Épp ritka szövésű, fekete harisnyádon igazítasz valami keveset a térdnél, a hajnal könnyű pírjében, de ahogy felém fordulsz áhítatos, elmosódó tekintettel, s mégis tüzesen, bárgyú, vagy lekicsinylő mosollyal az ajkadon, talán mindennél jobban érdekel, Alice, a vallási állapotod. Hogy győződ-e hittel, és miféleivel e baljós dolgokat?...

L Á.

K Á. Mondja szárazon a nő. „Á.”

L Visszafordultam az elemlápaért, pedig azzal sem láttam volna jobban. Ez a szárárság már így marad bennem. Mikor visszaértem, már megértettem, hogy nem jutok oda, hozzád. De azért elindultam lefelé,

minden szó nélkül, óvatosan, halkán, valami bizonyosság után... valami bizonyosság után kapkodva elővettem az órát, hogy megnézzem a pontos időt. Az óraszerkezet, gondoltam, szépséges és bámulatos dolog, ahogy az ki van találva, mert olyan biztosan és pontosan jeleníti meg az időt, a percet, a minutát...

K A víz már hull a kilencedik emeletről, egész rendesen hull.

L Türelmetlenül vártuk a májust, de egyikőnk sem gondolta annyira komolyan.

K ...én ott állok lejjebb már, s indulok lefelé, hogy kinn szívok egy kis friss levegőt; ám a második emeleti első lépcsőkanyarban visszafordítom a fejem, s ugyanőt, téged? Alice, látom meg. Egy másodperc múlva elindulok, s lent, előttem ismét őt, téged? Alice, pillanthatom meg, a lépcsőkorláton mintegy kicsavart helyzetben... Zavarodottan a zsebórámat kapom elő, de mintha hiányoznának a mutatók – lehet, egyszerűen nem látok jól a félhomályban. Mert mindez semmi, kedves Alice! Ahogy leérek és nyitom ki az erőmű egyik ajtaját, miközben fölmutatom igazolószelvényem az ott strázsáló lányos arcú rendőrnek, közeledik felénk egy asszony, te?, Alice?, sötétkébbe és fehérbe fátyolozottan, a por, a köd, a reggeli pára pozórlila sávjai közt. „A vak nővér!” kiáltja oda nekem a rendőr. És ahogy jobban megnézem, valóban, egy sárga kabátos férfinak álcázva magát, amolyan koldusformának, meggörnyedten egy nagy üvegalitkát hurcol; a kalitkában, illetve a külső részén is, az alak testén több helyütt, sokféle állat meg növény; néhány papagájrítkaság, meg kakadu, kolibri stb. Egy szökőkút könnyedségére épülő kert, Alice, amelyben még indiai kecskék, oroszlánok, zsiráfok, párducok, hiúzok, majmok és szerecsen majmok is vannak...

L Szemeid, éreztem, fölcillannak.

K Á. Kiáltotta élesen a nő. „Á.”

L Áldozataim jajszava visszhangzik fülemben, s szégyen, iszony és harag borít el állati mivoltom miatt.

K A nőnek előnyös külső megjelenése mellett nem hallgathatjuk el tisztán gyakorlati érdemeit sem. Tartós volt, kedves és rugalmas; ha összegyűrődött, hamarosan kirúgta magát.

L Emlékszem, fogtuk a tartalék védőlemezeket, hogy a skála tovább működjön...

K A maga idején a „romantikus haldoklást” fogja előnyben részesíteni. Ami nagyon jól áll neki, az a lankadtság... A felső ruha nyílásán, s át a trikón

L jól látszott rózsaszínbe és lilába jászó bőröm, jó alakom...

K Azt kérdezi a nőtől a férfi; vajon a végtelen kísértés végtelenség-jegyéhez hozzátartozik-e az, hogy nem lehet ellenállni neki, vagyis okvetlen kiváltja a bűnt?...

L Amikor fellobbant a tűz, szabadságon voltam. Szabadságon voltam, csak be kellett mennem. Ügyeletbe kellett mennem...

K Elszomorító, szorongató érzés volt ez abban az órában.

L Szeretek sakkozni. Ezen a kis utazósakkon játszani. Akkor éjjel ügyeletben voltam, s a sofőrrel játszottam. Mondom is neki „Grisa, alighanem leheveredek.” Ő meg azt mondja erre „Még játszom egy keveset.” „Csak játssz!” Kiáltottam oda.

K A nő jobb lábát fölemeli a fürkében, nekitámaszkodik az ajtónak, és idegesen kezdi rázogatni a vádlóját, így akarja a rátapadt vizes, mocskos, olajos ruháját a földre vetni; a merev lábán a bokájáig le is csúszik, de a másikon meg ott marad...

L Á.

K Igen, talán ő is a megszelídített állatok egyike. Gondolja a férfi vásottan.

L Valamikor fél négy tájban kezdtem el rosszul érezni magam. Rágyújtottam, de továbbra is ziháltam, és állandóan köhögnöm kellett. Elgyöngült a lábam is, le kellett ülnöm, de hát erre nem volt idő természetesen. Emlékszel?

K akkor így szól a nőhöz a férfi; a kultúrának ez a formája csak annak a sznob és színtelen intellektualizmusnak a kialakulásához vezet, amely a beképzeltnek és a képzelgőknek a társadalomra nézve sokkal veszélyesebb hadát szülte, mint amennyire az atomsugárzás, a szifilisz vagy az AIDS mikrobája veszélyes a testek szépségére és fizikai egészségére.

L Hanem az ótvár hasznos dolog, mert azáltal tisztul a test. Habár fölötte ártalmas dolog, mégis azok az egészségesek és a testükben erős emberek, akik tisztességgel szólván gyakorta járnak árnyékszékre, sokat izzadnak és rühesek, mert erős a természetük, és a rosszat kihajtják belőlük. Ezért kívánom az ótvart, hátha megépi testem...

K Á. Söhajtja fáradtan a nő. „Á.”

L Emlékszel? Már jól kifulladtam, amikor neked estem. Az ember, gondoltam, a maga szörnyű plaszticitásában, testi konkrétságában, bizarr teljességében egy fantasztikus álanatómia lehetősége.

Vajon milyen kapcsolatban áll az ember azzal a mítosszal, amelyet megtestesít?...

K A fülke sárga, fehér és vörös. Csupán a bal lábán áll tehát a nő, jobb lába a levegőbe emelkedik.

Tudok mindent, és hülyeség minden. Mondja a férfi a nőnek.

L Emlékszel? Azt kérdeztem, honnan tudad, hogy betegségemet anyám neheztelése okozta?...

K Csak úgy szeretlek, mint egy jó szarást. Mondja a férfi a nőnek. Melynek előzménye gyilkosság és emésztés, maga a tűz.

L Most, mondtam, különböző dolgokat hallok, különbségeket tudatosítok, majd a hosszú csend perceit fzelgetve lassan álomba merülök a szinte érzékelhetetlen levegőég alatt.

K A város még alszik, Látjuk, amint hordágyon elviszik... Kész, vége. Mondja.

L Gondoltam egyből; kész, vége.

K Akár egy felhő, vörös a láng.

L Azt kell, hogy lássa, más az, aki énrólam bizonyosságot tesz. Suttogtam.

K Bal kezét a vele szemben álló Moszkva felé nyújtja, mintha azt mondaná, mit akarsz?!...

Ez etikai kérdésfeltevésnek látszik, gondolja a férfi, amire mintha nekem volna jószerevel kötelességem válaszolni.

L Kell egyéb?

K Minden vágyam az volt, mondja a férfi a nőnek, hogy egy fából épült, XVIII. századi kereskedőházat vásároljak a Zamoszkvorecsjén. Mára azonban már semmi szükségem rá...

L Kell egyéb?

K A férfi időről-időre benyúl a birka hasába, kiránt egy darab meleg hájat, és lenyeli...

L Sejtettem én, hogy ember vagy, mégpedig az igazmondók közül való. Mondtam. Én meg egy vonzó, akut néember, hazudozó?...

K A mágnest tehát helyesen határozzuk meg úgy, hogy vasba mártott és vassal átítatott kő?...

L Akár egy felhő, vörös a láng.

K Ekkor magához térve megmozdul a lány. Felnyög és vizet kér. A lány tehát elsősorban fázik. Ez a szemérem eleje.

L Másodsorban pedig csak szeméremből állt az egész világ. Felhők, lombok, vízszag és négylevelű lóhere, mind szeméremből készültek.

K Ez a szemérem vége.

L Az első itt az állati didergés, a másik, az összes természeti dolgok szeméremalakja.

K Csak az arcot kell letakarni, és ettől minden más nyitva lesz. Ajtók, falak, vitrinek, vázák hirtelen végtelen nyíltsággá lényegülnek át.

L Futottunk kifelé...

K Ha az ember órák hosszat gyalogol egyetlen irányban, akkor idővel, a szó legszorosabb értelmében fizikailag érzi mint gáncsokat, legbensőbb izmaiban az idegen irányokat, amelyeken nem megy. Gondolja a férfi.

L Mi módon érthetném én ezt, hacsak valaki meg nem magyarázza nekem? Kérdeztem.

K Így válaszol a lánynak a férfi; a földet vakondokkal, a vizet hallal, a tüzet szalamandrával jellemezhetjük. A levegőt kaméleonnal, amely levegővel táplálkozik, és a színét is a levegőből veszi...

L Igen; jöttek egymás után a férfiak, én meg csak írtam, „Szennyezett, szennyezett, szennyezett, szennyezett, szennyezett...”

K A zilálthajú nő sárga, fehér és színjátészó márványból faragott fülkében áll. Zöld felső ruhája, mely derékon alul nyitott, aranyhímes vörösposztóval van kibélelve...

L Az orrcimpáim összehúzódom, a szemem ráncolom, és a nyelvem odaszorítom a fogaim mögé. A fogaim között vonalnyi nyílás. A foghúsom sápadt, de szerencésen nyirkos... Örült indulat fog el egy pillanatra, hanem aztán vakon visszatántorodom és nevetek egy jót a pillanat és az örök közti rejtelmes sivatagban.

K Dél felé, amikor felébred, nagy megelégedés, és boldogság van a szívében.

L Á.

K Az épületben van egy festmény, ami azon nyomban elég. Szavakkal nem lehet leírni a csodálatos, lángeszű mester szülte anyát, aki kezében öltözetének néhány darabjával, meztelen, kócosan, rendetlen, kibomló hajjal maga előtt hajtja gyermekeit, és üti őket, hogy meneküljenek a pusztító tűzvész elől...

L Igen, eddig megvolt bennem az a naivitás, ha egy anyáról hallottam, vagy egy anyával beszéltem, – mindig örök vajúdónak képzeltem el azt a nőt. Most viszont már azt mondanám, hogy édesem, most mit ízelsz, igazán nem kellett volna!...

K Merülés. Nap és árnyék. Elkötözött harangok.

Már nem találsz rám. Sújja a lány a férfinak.

L Emlékszel? Azt kérdeztem tőled, mint akinek a geográfiához is értenie kell valamicskét, hogy méltóztass válaszolni a vaknak, ki utat tévesztett itten, hogy mivégre minden?... Hisz a vakon született ember világtalanságának oka az eredendő bűn nem lehet.

K Hogyne, persze; hiszen a föld nem lesz meddő, sívó pusztaság... Válaszolja a férfi. Azért Szent Péter is úgy szól az utolsó ítélet napjáról, hogy az a napja minden dolgok megújulásának, amikor a föld és az ég újjá formáltatik. Azáltal bűnhődnek meg az emberek, lányom, ha nem büntetik meg őket...

L akár egy felhő, vörös a láng.

K Nagykeservesen fölemelkedik és szétnyílik a homályban a test. A lány nem szól semmit, jobb kezével végigsimít a férfi összekulcsolt kezein. A sötétség, mint apró pikkelyek hullanak le szeméről, és mindjárt visszanyeri látását, és fölkelvén megkeresztelkedik.

L Mit is kívánhatnék ezen kívül?...

K amikor kimenekül a lángokból, lábujjhegyen, karját kitérve áll az utcán, hogy elkapja kisgyermekét. Kitészik az asszony szeretete gyermeke iránt, kit meg akar menteni, mint kínzó félelme a szemét elvakító veszedelmes tüztől. Hasonló szenvedés tükröződik a férfi arcán, aki elkapja a kislányt. A gyerek iránt érzett aggodalom és a halálfélelem egyaránt gyötri.

L Mit is kívánhatnék ezen kívül? Megörvendeztetem szellemem, és ez elég. Ugyan mi lehet előrébb való, mint az, ami kibontakoztatja szellemünket?...

K Tel... Kiált fel értelmetlen a férfi.

L Ha már ilyen különös módon találkoztunk, könyörgök, maradj még, és beszéljess velem, mégha nem is nézhetünk egymás szemébe!...

K A férfi kabátjának kihajtókáját fogja, botjával koppint, hármat, ritmusra. Aztán megfordul, és már lassan távolodik a szürkületben, mint egy krokodil, mint egy divatjamúlt, kibírhatatlan motívum, amikor azt mondja a lánynak;

Halálunk alkalmasint álom csupán